

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΑΓΓΛΟΥ ΛΙΧΜΑΛΩΤΟΥ

ΕΝ ΑΦΓΑΝΙΑΙ.

(Συνέχεια· Ἴδε ἀριθ. 47).

Μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἀφήγησιν αἱματηρᾶς σκη-
νῆς, ἐν ᾗ γίνεται θῦμα ἀνὴρ ἄξιος κρείσσονος τύχης,
ἀλλ' ὅστις, κατὰ τὸ ἡμερολόγιον τοῦ κ. "Εὖρε, πρῶ-
τος ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ἀπιστίαν. Ἰσως ὁ Μάκ-
Νάγτεν, τὸ θῦμα τῆς σκηνῆς ταύτης εἶχε γνῶσιν τῶν
προδοτικῶν σχεδίων τοῦ Μωχαμέτ-Ἀκθάρ, ἰσως ἐνό-
μισεν ὅτι πρὸς βαρβάρους δὲν ὑποχρεοῦται νὰ τηρῇ
τις τοὺς αὐτοὺς κανόνας τιμῆς, τοὺς ὑποίους τηροῦμεν
πρὸς τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη. Ἀμα ἐξερχόμενος τῆς
ὁδοῦ ταύτης, ὅπως εἰσελθῇ εἰς τὸ στάδιον τοῦ δό-
λου καὶ τῆς βλαδιουργίας, ἀνελάμβανεν ἐπιχείρησιν,
τὴν ὁποίαν μόνον ἡ ἐπιτυχία ἠδύνατο νὰ δικαιώσῃ
καὶ ἡ προδοσία αὐτοῦ ἐμελλε κατ' ἀνάγκην νὰ προ-
καλέσῃ, ἂν ὅχι νὰ δικαιώσῃ, τὴν προδοσίαν τοῦ ἀν-
τιπάλου αὐτοῦ.

Οἱ ὅροι τῆς νέας συνθήκης ἀνεκοινώθησαν πά-
ραυτα τῷ σάχ-Σουδζᾶ, ὅστις εὐρίσκετο κατεδεδικα-
σμένος τὸ τέταρτον ἢ πέμπτον εἰς ἐξορίαν. Ἐν τού-
τοις τὴν αὐτὴν ἡμέραν δι' ἐπιτροπῆς οἱ ἀρχηγοὶ
τῶν Ἀφγανῶν ἐπρότειναν πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν
τῶν Ἀγγλῶν, ἵνα ὁ σάχ-Σουδζᾶ μένῃ βασιλεὺς τοῦ
Καβούλ, ἐὰν δώσῃ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ εἰς γάμον
πρὸς τοὺς προέχοντάς τῶν ἀρχηγῶν, καὶ ἐὰν, ὅπερ
δυνατὸν νὰ φανῇ παιδαριῶδες, ὑποχρεωθῇ νὰ μὴ κα-
ταναγκάζῃ τοὺς εὐγενεῖς τοῦ κράτους ν' ἀναμείνωσιν
εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ὡς μέχρι τοῦδε ἔπραττε, συ-
νήθως ἀφίνων αὐτοὺς νὰ περιμένωσιν ἐπὶ ὥρας ὅλας
πρὸ τῶν θυρῶν αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ὁ ἀλλόκοτος οὗ-
τος μονάρχης ἠγάπα τόσον τὴν ἐθιμοτυπίαν, ὥστε
προῦθαλε τὰς μεγίστας δυσκολίας, μέχρις οὗ δεχθῇ
τὴν πρότασιν ταύτην, καίπερ οὐδὲν ἕτερον ἔχων νὰ
ἐκλέξῃ ἢ τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου παραίτησιν· καὶ μετὰ
δύο ἡμέρας ἀπέσυρε τὴν ἀποδοχὴν αὐτοῦ. Ἄλλως δὲ
εἶναι πιθανόν ὅτι δὲν εἶχε μεγάλην πίστιν εἰς τὴν
τιμιότητα τῶν ὑποτελῶν αὐτοῦ.

Ἦτο τότε ἡ 13 δεκεμβρίου. Ἡ ἀπέλευσις τῶν
ἀγγλικῶν στρατευμάτων ἀνεβλήθη καὶ πάλιν ἐπὶ
τινας ἡμέρας ἐνεκα τῆς βραδύτητος, τὴν ὁποίαν
παρενέβαλλον οἱ ἀφγανοὶ ἀρχηγοὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν
τροφῶν καὶ τῶν φορβῶν. Ὁ Μωχαμέτ-Ἀκθάρ ἤθελε
πιθανῶς νὰ κερδήσῃ καιρὸν καὶ νὰ καταβάλῃ διὰ
τῆς πείνης τὴν φρουράν. Αἱ παντοειδῆς προμήθειαι
ἐγένοντο τόσον σπάνιαι ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὥστε οἱ

ἵπποι καὶ τὰ κτήνη ἐτρέφοντο μόνον ἐκ φλοιῶν
δένδρων, τρώγοντα καὶ ἐπανατρώγοντα τὴν ἰδίαν
αὐτῶν κόπρον, ἢ ὅποια συλλεγομένη, ἐπιμελῶς
παρετίθετο εἰς αὐτά. Οἱ δὲ ὑπηρέται, οἵτινες εἰς
στρατὸν Ἰνδικὸν εἰσὶ πολυαριθμότεροι τῶν στρατιω-
τῶν, ἠναγκάσθησαν νὰ τρέφονται διὰ τοῦ κρέατος
τῶν ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους θνησκόντων ζώων.
Τῇ 17 δεκεμβρίου ὑπῆρχεν ἔτι τροφή διὰ δύο ἡ-
μέρας. Τῇ 18 νέα πληγὴ ἐνέσκηψεν ἐπὶ τοὺς τα-
λαιπῶρους πολιορκουμένους, ἡ χιὼν, ἥτις τοσοῦτο
ἄφθονος ἔπεσεν ὥστε ἐκάλυψε τὴν γῆν εἰς ὕψος πέντε
δακτύλων. «Ἡ χιὼν αὕτη δὲν ἐξηφανίσθη ἔκτοτε,
λέγει ὁ ἀφηγούμενος τὰ θλιβερά ταῦτα γεγονότα·
οὕτω εἶδομεν ἐρχόμενον ἐπὶ τῆς σκηνῆς νέον πό-
λεμον, ὅστις ἐμελλε νὰ ᾔηται δι' ἡμᾶς πολὺ πλέον
φοβερός ἢ ὁ στρατὸς τῶν ἀνταρτῶν».

Ἀξιωματικοὶ τινες προέτειναν εἰς τὸν στρατηγὸν
Ἐλφιντωνα νὰ ἐμπιστευθῶσιν εἰς τὴν τύχην καὶ νὰ
προπαθήσωσι διὰ τῆς βίας, ν' ἀνοίξωσι δίοδον μέχρι
Ζελλαλαβάδ· ἀτυχῶς ὅμως ὁ στρατηγὸς ἦτο ἀναπο-
φάσιτος. Κατὰ τὴν 22 δεκεμβρίου ὁ Μάκ-Νάγτεν
συνελήφθη εἰς τὴν παγίδα τὴν ὁποίαν εἶχε στήσῃ
εἰς αὐτὸν ὁ πανοῦργος βάρβαρος ἀρχηγός. Τὰς ἐπο-
μένας λεπτομερείας ἀρνούμεθα ἐκ τῆς ἀφηγήσεως
δύο αὐτοπτῶν μαρτύρων, τῶν λοχαγῶν Μάκενζι
καὶ Λάουρενς, οἵτινες εἶχον παρκολουθήσει τὸν Μάκ-
Νάγτεν.

Ἀγγλος ἀξιωματικὸς μένων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς
ἐπαναστάσεως ἄγνωστος ἐν Καβούλ, ὁ λοχαγὸς
Σκίννερ, ἦλθε μετὰ δύο ἀρχηγῶν εἰς τὸ στρατόπεδον
κομιστῆς μυστικῶν προτάσεων τοῦ Μωχαμέτ-Ἀκ-
θάρ· αἱ προτάσεις ἦσαν ὅτι τὴν ἐπαύριον ὁ Μάκ-
Νάγτεν θὰ ἦρχετο εἰς τελευταίαν συνέντευξιν ἐν τῇ
πεδιάδι μετὰ τῶν κυριωτέρων ἀρχηγῶν τῶν Ἀφ-
γανῶν· ὅτι θὰ ἐτήρει ἐν τῷ στρατοπέδῳ σῶμα στρα-
τιωτῶν, ἐτοίμων νὰ ποιήσωσιν ἐξοδὸν καὶ ὅτι εἰς
δοθὲν σημεῖον ἤθελον ἐνωθῇ μετὰ τῶν ἀνθρώπων τοῦ
σιρδάρ (Ἀκθάρ) καὶ συναπαγάγωσι μετ' αὐτῶν τὸν
Ἀμενουλάχ χάν, τὸν ἀσπονδότερον τῶν Ἀγγλῶν ἐχθρόν.
Ἐνῷ δ' οἱ ἀπεσταλμένοι ταῦτα ἔλεγον, εἷς ἐξ αὐτῶν
εἶπεν εἰς τὸν Μάκ-Νάγτεν νὰ φέρῃ αὐτῷ τὴν κεφα-
λὴν τοῦ Ἀμενουλάχ χάν ἀντὶ ὀλίγου ἀργυρίου, ἀλλ'
οὗτος ἀπήντησε μετὰ περιφρονήσεως ὅτι δὲν ἦτο τοῦ
ιδίου χαρακτῆρος οὔτε τῆς χώρας αὐτοῦ νὰ δίδωσι
χρήματα πρὸς ἀμοιβὴν αἱματος. Ἐξ ἄλλου ὁ σιρδάρ
ὑπέσχετο τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὄρῳ ὅτι θὰ
διωρίζετο βεζίρης τοῦ σάχ Σουδζᾶ, ὅστις θὰ ἔμενε
βασιλεὺς, καὶ ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις θὰ ἐξησφά-

λιζεν αὐτῷ ἰσόβιον σύνταξιν τεσσάρων λάχ (') ρουπιῶν, καὶ ὅτι ἀμέσως ἤθελε δώσει τριάκοντα λάχ. Ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς πρὸς τούτοις θὰ ἐβούθει αὐτὸν ἵνα καθυποτάξῃ τοὺς ἀρχηγούς, καὶ μετὰ ταῦτα θὰ ἐγκατέλειπε τὴν χώραν, ἀλλὰ μετὰ ὀκτῶ μῆνας μόνον ὅπως σώσῃ τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ.

Αἱ προτάσεις αὗται ἐγένοντο ἐκ συνωμοσίας μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχηγῶν, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ἤθελον νὰ ἐκτελέσωσι πιστῶς τὴν συνθήκην, ἥτις διὰ παντὸς θ' ἀπήλλασσε τὴν χώραν ἀπὸ τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς. Εἶναι μάλιστα πιθανόν, καὶ ταῦτο δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν διαγωγὴν τοῦ Μωχαμέτ-Ἀχβάρ, ὅτι περὶ τῆς ἀλλαγῆς τῶν αἰχμαλώτων δὲν ἐφρόντιζον πολὺ οἱ ἀρχηγοὶ οὗτοι, ὡς διδούσης τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸν ἀρχαῖον ἐμίρην Δόστ-Μωχαμέτ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὅστις, εἰ μὴ ἐκωλύετο ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, ἤθελε κατορθώσει νὰ ἀνιδρύσῃ τὴν μοναρχίαν τῶν Ἀφγανῶν, ἦτο μᾶλλον ἐπίφοβος ἢ ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ἀρχηγούς τῶν φυλῶν, οἵτινες δὲν δυσηρεστοῦντο βλέποντες αὐτὸν αἰχμάλωτον ἐν Δουδιάν. Ὁ Μωχαμέτ-Ἀχβάρ, ὅπως ματαιώσῃ πάντα συμβιβασμὸν, εἰς τῶν ὄρων τοῦ ὁποῖου δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἀπολύτρωσις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἤθελε ν' ἀναγκάσῃ τοὺς ἀρχηγούς ν' ἀποτολμήσωσι τὰ πάντα, καὶ ὅπως πείσῃ αὐτοὺς ἤθελε νὰ δείξῃ αὐτοῖς ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀγγλοι δὲν ἦσαν καλῆς πίστεως. Ὁ ἀτυχὴς Μάχ-Νάγτεν ἐνέπετε μετ' ἀκαταλήπτου πωρώσεως εἰς τὴν παγίδα. Οὐχὶ μόνον ἐδέχθη τὰς γενομένας εἰς αὐτὸν δολίαις προτάσεις, ἀλλὰ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ λόγου αὐτοῦ ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ σιρδάρ ἰδιόγραφον γραμμᾶτιον εἰς περτικὴν γεγραμμένον γλῶσσαν, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπεδείχθη εἰς τοὺς ἀρχηγούς. Παρὰ τὸ εἰωθὸς αὐτοῦ, τὴν ὁλεθρίαν ταύτην ἀπόφατιν εἰς οὐδένα ἐνεπιστεύθη, μόνον δὲ τὴν ὑστεραίαν ὅτε παρεκάλετε τοὺς λοχαγοὺς Τρεβῶρ, Λάουρενς καὶ Μακενζὺ νὰ ἀκολουθήσωσιν αὐτὸν, ἀνεκοίνωσεν εἰς αὐτοὺς τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐκαλοῦντο νὰ ἐκτελέσωσι μετ' αὐτοῦ. Ὁ λοχαγὸς Μακενζὺ τότε εἶπεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἦτο πιθανὸς συνωμοσία κατ' αὐτοῦ. «Συνωμοσία! ἀπεκρίθη ὁ Μάχ-Νάγτεν· ἄφετέ με νὰ ἐνεργήσω, ἐμπιστεύθητε εἰς ἐμὲ περὶ τούτου». Ταῦτα δ' εἰπὼν διέταξε τὸν Λάουρενς νὰ μὲν ἔριππος, ἵνα σπεύσας εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἀναγγεῖλῃ τὰ συμβάντα εἰς τὸν βασιλέα. Πρὸς πάσας δὲ τὰς γενομένας ἐν-

στάσεις ἀπεκρίθη· «Ἰπάρχει κίνδυνος, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἀξίζει τὸν κόπον. Ὅπωςδήποτε προτιμῶ χιλιάκις ν' ἀποθάνω μᾶλλον ἢ νὰ ζήσω ἐτι ἐξ ἐβδόμαδας ὡς ἐκεῖναι τὰς ὁποίας διήλθον». Παρεκάλετε τὸν στρατηγὸν Ἐλφινστὼν νὰ ἔχῃ ἑτοίμα δύο συντάγματα πρὸς ἐξόδον· ὅτε δ' ἀνεχώρητε οὐδὲν εἶχεν ἐτοιμασθῇ· ὕψωτε τοὺς ὄμους καὶ εἶπε· «Γίνεται, ὅτι ἐγίνετο ἀπ' ἀρχῆς τῆς πολιορκίας».

Εἰς ὀλίγην ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἀπόστασιν ὁ Μάχ-Νάγτεν διέταξε τὴν μικρὰν συνοδίαν αὐτοῦ νὰ σταθῇ, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν τριῶν αὐτοῦ ἀξιωματικῶν ἐπροχώρησεν εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων ἢ ἑξακοσίων βημάτων ἀπὸ τοῦ φρουρίου. Ἐκεῖ συνήντησαν τὸν σιρδάρ ἀκολουθούμενον ὑπὸ τοῦ Ἀμενου-λάχ χάν καὶ τῶν κυριωτέρων ἀρχηγῶν. Μετὰ τὰς συνήθεις προσήσεις, ὁ Μάχ-Νάγτεν προσήνεγκεν εἰς τὸν σιρδάρ λαμπρὸν ἵππον, ὃν ἄρτι εἶχεν ἀγοράσει ἀντὶ 3,000 ρουπιῶν. Ὁ Μωχαμέτ-Ἀχβάρ κῶχα-ρίστησεν αὐτῷ ἐπὶ τῷ δώρῳ τούτῳ, ὡς καὶ διὰ ζεύγος πιστολίων, τὰ ὁποῖα τὴν προτεραίαν εἶχεν ἀποστείλει εἰς αὐτὸν μετὰ τῆς ἀμάξης καὶ τῶν δύο ἵππων του. Δι' ἐνὸς τῶν πιστολίων τούτων ἐμελλε μετὰ μικρὸν ὁ σιρδάρ νὰ δολοφονήσῃ τὸν δωρητὴν.

Ἡπλωσαν καλύμματα ἵππων κατὰ γῆς ἐν ᾧ μέρει ἡ χιὼν δὲν ἦτο πολὺ πυκνή. Ὁ Μάχ-Νάγτεν ἐκάθησε πλησίον τοῦ σιρδάρ, ἔχων ὀπισθεν αὐτοῦ τοὺς λοχαγοὺς Τρεβῶρ καὶ Μακενζὺ. Ὁ Μωχαμέτ-Ἀχβάρ ἠρώτησε τὸν Μάχ-Νάγτεν, ἂν πάντοτε εἶναι ἑτοιμὸς νὰ ἐκτελέσῃ τὰ συμπεφωνημένα· οὗτος δ' ἀπήντησε· «πῶς ὅχι;». Τὴν στιγμὴν ἐκείνην οἱ Ἀγγλοι παρετήρησαν ὅτι στίφος Ἀφγανῶν ὠπλισμένων μέχρις ὀδόντων ἐπλησίαζον κατὰ μικρὸν, ἀποτελοῦντες κύκλον πέριξ αὐτῶν. Ὁ Μάχ-Νάγτεν ἔδειξεν αὐτοὺς εἰς τὸν σιρδάρ, ὅστις ἀπεκρίθη· «ὦ! γνωρίζουσι τὸ μυστικόν». Ἐπειτα αἶφνης ἀνέκραξε· *Begeer, bageer*· «Ἐστράφη, λέγει ὁ λοχαγὸς Μακενζὺ, καὶ εἶδον τὸν σιρδάρ ἀρπάσαντα τὸν ἀριστερὸν βραχίονα τοῦ Μάχ-Νάγτεν μετὰ σατανικῆς ἀγριότητος ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐξωγραφημένης· ὁ σουλτάν ἴδὼν εἶχεν ἀρπάσει τὸν δεξιόν. Ἀνατρέψαντες παρέσυρον αὐτὸν, καὶ ἡ μόνη λέξις ἣν ἤκουσαν νὰ εἴπῃ ἦτο «*As barae Khooda*! ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ!» Εἶδον μίαν στιγμὴν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ἦτο μεστὸν φρίκης καὶ ἐκπλήξεως. Ὁ λοχαγὸς Λάουρενς λέγει ἐπίσης ἐν τῇ ἀφηγήσει αὐτοῦ· «Ἀἶφνης ἡσθάνθη ὅτι μὲ ἤρπασαν ἐκ τῶν βραχιόνων, μοῦ ἀπέσπασαν τὰ πιστόλια καὶ τὸ ξίφος, μ' ἐσήκωσαν ἀπὸ τῆς γῆς. Ὁ Μωχαμέτ Σβᾶ χάν, ὅστις

(') Ἐν λάχ ἀντιστοιχεῖ πρὸς 100,000 ἀργυρᾶς ρουπίας· 15 δὲ ἀργυρᾶς ρουπίαί 2.40 φράγκα.

μοὶ εἶπε· «Σπεῦσον, ἂν ἀγαπᾷς τὴν ζωὴν σου». Ἐστράφη, λέγει, καὶ εἶδον τὸν Μάκ-Νάγτεν ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς, τὴν κεφαλὴν τοῦ κειμένην ὅπου πρὸ μικροῦ ἦσαν οἱ πόδες τοῦ. τὰς δὲ χεῖρας αὐτοῦ περισφιγγομένας ὑπὸ τῶν τοῦ Ἀκθάρ, ἐνῶ ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἦσαν ἐξωγραφημέναί· ἡ κατὰ πληγὰς καὶ ἡ φρέκη.

Ὁ σιρδάρ ἐσκόπει νὰ διαφυλάξῃ τὸν Μάκ-Νάγτεν ὡς ὄμηρον, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἐκεῖνος ἀντέστη ἀπελπιστικῶς, καὶ τότε ὁ Μωχαμέτ Ἀκθάρ ἐπυροβόλησε κατ' αὐτοῦ εἰς τὸ στῆθος διὰ πιστολίου. Τὸ σῶμα αὐτοῦ κατεμελίσθη, ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ περιήχθη εἰς τὴν πόλιν καὶ δειχθεῖσα θριαμβευτικῶς εἰς ἄγγλον ἀξιωματικὸν διατελοῦντα αἰχμαλῶτον, τὸ δὲ κατακρεουργημένον σῶμά του ἐξετέθη ἐν τῇ μεγάλῃ τῆς Καβούλ ἀγορᾷ. Εἶναι βέβαιον ὅτι σκοπὸς τῶν ἀγγλῶν ἀρχηγῶν δὲν ἦτο νὰ σφάζωσι τοὺς αἰχμαλῶτους, ἀλλὰ νὰ φυλάξωσιν αὐτοὺς ἵνα ἐπιβάλωσι τοὺς ὅρους, τοὺς ὁποίους αὐτοὶ ἤθελον. Ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς ἐκδικήσεως ἔσωζον ἔτι πολιτικὸν πνεῦμα· ἐγίνωσκον δηλονότι, ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἦτο ἀρκούντως ἰσχυρὰ, ὥστε νὰ ἐκδικηθῇ φοβερῶς καὶ ἐπεθύμουν κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἔλθωσι θύραν ἀνοικτὴν εἰς τὰς διαπραγματεύσεις. Προσπαθήσαν λοιπὸν ὅλαις δυνάμεσι νὰ προστατεύσωσι τοὺς αἰχμαλῶτους αὐτῶν κατὰ τῆς μανίας τοῦ ὄχλου, καὶ ἐξετέθησαν πολλάκις ὑπὲρ αὐτῶν. Ὁ λοχαγὸς Τρεβῶρ ἐτέθη εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ ἵππου τοῦ Μωχαμέτ χάν, ἀλλὰ καταπεσὼν ἐκρεουργήθη ἀνηλεῶς, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ περιήχθη εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Καβούλ. Καὶ ὁ λοχαγὸς Μακενζὺ ἀνέβη ἐπὶ ἵππου ὀπίσθεν ἐνὸς ἐκ τῶν ἀρχηγῶν, ὅστις ἀπὸ ρυτίδος ἐλαύνων διηυθύνθη πρὸς τὸ φρούριον. Περὶ αὐτοὺς τρέχοντας ἐσύριζον αἱ σφαῖραι, καὶ οἱ βάρβαροι κατεδίωκον αὐτοὺς κραυγάζοντες· «Φονεύσατε τὸν κιαφίρην». Ἐπὶ τέλους ὁ ἀρχηγὸς ἠναγκάσθη νὰ σταθῇ ἐπὶ μίαν στιγμὴν καὶ ἀφαιρέσας τὴν κίδαριν αὐτοῦ — τοῦτο δ' εἶναι ἡ ἐσχάτη ἐπίκλησις ἣν δύναται νὰ ποιήσῃ Μουσουλμάνος — νὰ φεισθῇ τῆς ζωῆς τοῦ φίλου αὐτοῦ. Ἐνῶ ἀνέβαινε γήλοφόν τινά, ὁ ἵππος κατέπεσε, καὶ τότε ὁ Μακενζὺ διέτρεξε τὸν ἐσχατον κίνδυνον μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀποσπασθεὶς ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ὄχλου· καὶ ὁ μὲν σιρδάρ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ λαοῦ, ὁ δὲ ὑπερασπίζων αὐτὸν ἀρχηγὸς ἐτέθη ἔμπροσθεν αὐτοῦ λαβὼν πληγὴν ξίφους. Οὕτως ὁ Μακενζὺ ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς τὸ φρούριον, ὅπου εὔρε τὸν λοχαγὸν Λάουρενς σωθέντα

μὲν ἐπίσης, ἀλλ' ἐξαντληθέντα ἐκ τοῦ βιαίου δρόμου καὶ τῶν πληγῶν, τὰς ὁποίας καθ' ὁδὸν ἔλαβεν.

Οἱ ἀρχηγοὶ ἦλθον κατόπιν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὸ φρούριον πρὸς συνάντησιν αὐτῶν. Εἰς μόνον γέρον μόλις ἐτόλμησεν ἀναρᾶν καὶ θαρραλέως νὰ ψῆξῃ τὴν διαγωγὴν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Εἶπεν ὅτι ἡ αἰτία αὕτη προδοσία εἶναι αἰσχρὸς διὰ τὸν ἰσλαμισμόν. Ὁ Μωχαμέτ Ἀκθάρ εἶπεν εἰς τοὺς αἰχμαλῶτους, ὅτι ὁ σιρ Μάκ-Νάγτεν καὶ ὁ λοχαγὸς Τρεβῶρ ἦσαν ἐν ἀσφαλείᾳ, ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἔτεινον διὰ τῶν παραθύρων τὴν αἱματόφυρτον καὶ κατακρεουργημένην χεῖρα τοῦ ἀτυχοῦς Νάγτεν. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ φρουρίῳ δὲν ἦσαν ἀσφαλεῖς, διότι ἐγίνοντο ἀπύστωες ἐφοδοί, διὰ τοῦτο ἐν καιρῷ νυκτὸς ὠδηγήθησαν εἰς τὴν πόλιν. Ἀσυλὸν αὐτῶν ὠρίσθη ἡ οἰκία τοῦ σιρδάρ, ὅπου ἐλθόντες εὔρον τὸν λοχαγὸν Σκίννερ, ἐκεῖνον ὅστις ἐκόμισεν εἰς τὸν σιρ Οὐίλλιαμ τὰς ὁλεθρίας προτάσεις, ἐξ ὧν ἠπατήθη καὶ ὅστις, ὦν ἐλεύθερος ἐπὶ τῷ λόγῳ μόνον τῆς τιμῆς αὐτοῦ, ἐπανήλθεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἔμεινεν αἰχμαλῶτος.

Οἱ βάρβαροι ἀρχηγοὶ μετεχειρίσθησαν προσηκόντως τοὺς ἄγγλους ἀξιωματικούς καὶ ἠθέλησαν νὰ ἐπαναλάβωσι τὰς διαπραγματεύσεις. Ὁ λοχαγὸς Λάουρενς κατώκησεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀμενουλάχ χάν, ὅστις ἐδείξεν αὐτῷ τὴν εἰς τὸν σιρδάρ ἀποσταλθεῖσαν ἐπιστολὴν τοῦ Νάγτεν. Τῇ 29 δεκεμβρίου ἀπεστάλη ὑπὸ φρουρὰν εἰς τὸ στρατόπεδον. Τῇ ἐπαύριον ἔμαθον οἱ λοχαγοὶ Μακενζὺ καὶ Σκίννερ ὅτι ὁ ταγματάρχης Πόττιγγερ ἐπανελάβε τὰς διαπραγματεύσεις καὶ ἐπανήχθησαν οὕτως εἰς τὸ στρατόπεδον μετημφισμένοι ὡς Ἀργανοὶ πρὸς πλείοτέραν ἀσφάλειαν.

Τί δὲ ἐπραττον οἱ Ἄγγλοι εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐνῶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐδολοφονεῖτο ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς χώρας αὐτῶν; Οὐδέν. Ἐφαίνοντο παραλελυμένοι καὶ κατὰπληκτοί. Ἐνταῦθα ὁ κ. Εὐρε δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ τὴν ἀγανάκτησιν αὐτοῦ καὶ ἀνακράζει· «Οὐδὲ τυφεκίου βολὴ ἠκούσθη, οὐδὲ στρατιώτης ἐκινήθη· ὁ φόνος ἄγγλου ἀπεσταλμένου ἐξετελέσθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ εἰς ἀπόστασιν βολῆς ἀγγλικοῦ στρατοῦ, καὶ οὐ μόνον δὲν ἐζήτησαν νὰ ἐκδικήσωσιν τὴν φρικαλέαν ταύτην πράξιν, ἀλλ' ἀφῆκαν τὸ σῶμα ἐκτάδην ἐπὶ τῆς πεδιάδος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τρόπαιον εἰς στρηνιῶντα ὄχλον, καὶ ὡς πομπὴ εἰς τὴν δημοσίαν ἀγοράν».

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν διετέλουν ἐν ἀγωνίᾳ περὶ τῆς τύχης τῶν ἀπεσταλμένων. Ἡ τάλαινα τοῦ Νάγτεν σύζυγος εἶχε πάσας τὰς πλήρους ἀγωνίας ἀμφιβολίας. Τέλος, τὴν ἐσπέραν ὁ στρατηγὸς Ἐλ-

φινιστων λαμβάνει ἐπιστολήν τοῦ λοχαγοῦ Κονολλὺ εὐρισκομένου ἐν Καθούλ καὶ ἀγγέλλοντος τὸ ὀδυνηρὸν τέλος τοῦ ἀπεσταλμένου.

Ἡ ταγματάρχης Πόττιγγερ εἶχε τότε τὴν πολιτικὴν διεύθυνσιν καὶ μόλις ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, ᾔρξατο τῶν διαπραγματεύσεων. Οἱ προτεινόμενοι ὅροι ἦσαν, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ θὰ ἐγκατέλειπον ἅπαν τὸ πυροβολικὸν αὐτῶν πλὴν ἐξ τηλεβόλων, ὅτι θὰ παρέδιδον ἅπαντας τοὺς θησαυροὺς, καὶ ὅτι οἱ ἔγγαμοι θὰ εἰδίδοντο ὡς ὁμηροὶ μετὰ τῶν συζύγων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν.

Ἐνταῦθα ἀπαντῶμεν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ κ. Εὐρε ἀπλᾶς τινὰς γραμμὰς, αἷς δὲν δύνανται ν' ἀναγνώσῃ τις ἄνευ ὀδυνηρᾶς συγκινήσεως. Ἡ ὕστεραία τῆς σφραγῆς τοῦ Νάγτεν ἦτο ἡ 25 δεκεμβρίου, ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων. Χριστούγεννα! ἡμέρα τῶν ἀγγλικῶν οἰκογενειῶν, πατροπαράδοτος χαρμόσυνος ἡμέρα. Ὁ ἰδὼν ἀγγλικὰ Χριστούγεννα, ὃ γινώσκων πόσον ἡ θρησκευτικὴ καὶ οἰκιακὴ αὕτη τέρψις εἶναι κοινὴ, ἀδύνατον νὰ μὴ συγκινηθῇ καὶ θλιβῇ βλέπων ἀσθενῆ Χριστιανῶν στρατῶν ἐν τῷ μέσῳ χιόνων τῆς Ἀσίας πανταχόθεν κεχωσμένον, ὑπὸ βαρβάρων καὶ ἀσπλάγχων στιφῶν περικυκλωμένον καὶ ἀναπολοῦντα ἀπέναντι τοῦ θανάτου καὶ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν σκληροτάτων δοκιμασιῶν τὴν ἐορτὴν τῆς γενεθλίου ἐστίας. «Ποτὲ, λέγει ὁ κ. Εὐρε, ποτὲ θλιβερώτερα Χριστούγεννα δὲν ἀνέτειλαν δι' Ἀγγλοὺς στρατιώτας εἰς ξένην γῆν. Καὶ οἱ ὀλίγοι ἐξ ἡμῶν, ὅσοι ὑπὸ τῆς ἰσχύος τῆς συνηθείας ἀντήλλαξαν εἰσέτι τὰς συνήθεις εὐχὰς καὶ προσήσεις, καὶ αὐτοὶ ἔπραζαν τοῦτο μετὰ τινος στενοχωρίας καὶ μετὰ λόγων οἷτινες πᾶν ἄλλο ἐξέφραζον ἢ τὴν χαράν». (Ἐπεταὶ συνέχεια).

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

ΑΙ ΕΚ ΣΠΟΔΟΥ ΒΡΟΧΑΙ. — Ὑπὸ τὸ πλάτος τῶν νήσων τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου οἱ περιηγηταὶ παρατηροῦσι πολλάκις βροχὰς ἐρυθρᾶς σποδοῦ καὶ εἰδὸς τι ὁμίχλης. Τὴν οὐσίαν τῆς σποδοῦ ταύτης εἰήτητε διὰ μικροσκοπίου πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ κ. Ερεμβεργ καὶ ἐξήνεγκε τὴν γνώμην ὅτι, ἐλάχιστα μόρια διὰ τοῦ ἀέρος πανταχόθεν φερόμενα, ἐσχημάτισαν διαφανῆ ζώνην κανιορτώδη, ἣτις περιδινουμένη ἐπιπτεν ἐνίοτε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Αἱ παρατηρήσεις τοῦ κ. Ερεμβεργ ἐγένοντο ἐπὶ ἀνεπαρκῶν ποσοτήτων ὕλης.

Τὸ φαινόμενον ἐμελέτησεν ἐπ' ἐσχάτων ἐμβριθέστερον ὁ κ. Ἐλμαν ἐρευνήσας τὰ ναυτικὰ βιβλία

1496 πλοίων, διελθόντων τὸ πλάτος τοῦτο ἀπὸ τοῦ 1845—1871.

Τὸ ζήτημα ἐμελέτησεν ἰδίᾳ ὑπὸ μετεωρολογικὴν ὄψιν καὶ κατέληξεν εἰς τὰ ἐπόμενα συμπεράσματα.

Αἱ πλεῖσται τῶν ἐκ σποδοῦ βροχῶν κατέπεσαν ἐν τῇ ζώνῃ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἣτις περιλαμβάνεται μεταξὺ τῆς 9' καὶ 16 μοίρας βορείου πλάτους. Ὑπὸ τὴν 6 μοῖραν εἰσι σπανιώταται, ἡ δὲ νοτιώτερα πασῶν κατέπεσεν ἐν τῇ 20 56' βορείου πλάτους καὶ ὑπὸ μῆκος δυτικὸν 26 μοιρῶν. Αἱ δυτικώτερον παρατηρηθεῖσαι δύο βροχαὶ κατέπεσαν ὑπὸ τὴν 38 μοῖραν δυτικῶν μῆκους καὶ ἐν ἀποστάσει 300 μιλίων ἀπὸ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου. Τοιαῦται βροχαὶ συνέβησαν καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Σκοτεινῆς θαλάσσης, ὡς ἐκάλεσεν αὐτὴν ὁ Ερεμβεργ. Αἱ βροχαὶ αὗται ἔπασαν ἅπασι ἐν ἀποστάσει 150 μιλίων ἀπ' ἀλλήλων, διαρκοῦσαι πολλάκις ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, καὶ ἐκτείνόμεναι ἐπὶ ἐπιφανείας μεταβλητοῦ μεγέθους, οὐδέποτε ἦττονος ἐνίοτε τῶν 100,000 τετραγωνικῶν μιλίων.

Κατὰ τινὰ περίοδον τοῦ ἔτους πίπτουσι συχνότερον φαίνεται ὅτι παρὰ τὰς ἀφρικανικὰς ἀκτὰς συμβαίνουν κατὰ χειμῶνα, καὶ δυτικώτερον, ἅμα τοῦ ἁέρος ἀρχομένου. Ἡ τοῦ ἀνέμου διεύθυνσις κατὰ τὰς βροχὰς ταύτας ἦν συνεχέστερον ἐκ βορρᾶ πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἐκ βορρᾶ πρὸς τὰ βορειανατολικά. Αὗται λίαν ἀκανονίστως διανέμονται μεταξὺ τῶν μνημονευθέντων ἐτῶν. Ἐπὶ 63 τυχαίων ἀνέμων κατέπεσαν ὀκτὼ ἐκ ψάμμου βροχαί. Ἐνίοτε πίπτουσι πολλάκις ἀναιμειγμένα μετὰ σποδοῦ καὶ ἄμμου.

Αἱ βροχαὶ αὗται ἐπιτυμβαίνουνσι ῥαγδαίωτεραι ἐφ' ὅσον προσεγγίζουσι πρὸς τὰς ἀφρικανικὰς ἀκτὰς. Ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ὁμίχλη συνδέεται πρὸς τὰς βροχὰς ταύτας.

Ὁ κ. Ἐλμαν ἐξάγει ἐκ τῶν παρατηρηθέντων ἀποτελεσμάτων τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ὕλικόν τῆς ἐκ τέφρας βροχῆς προσέρχεται ἰδίᾳ ἐξ Ἀφρικῆς καὶ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς Σαχάρας. Οὐχ ἦττον δυνατόν ἐνίοτε ὅπως παραθῇ κρᾶμα μορίων, ἐκ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς προσρχομένων.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐπίσης υπερήφανοι, διαφέρουσι δὲ μόνον κατὰ τὰς ὁδοὺς καὶ τοὺς τρόπους, καθ' οὓς τὴν υπερηφάνειαν αὐτῶν ἐκδηλοῦσιν.

Ὁ ὑπεύθυνος Ε. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ/ΑΣ.